

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z odwołania Przedsiębiorstwa Usługowego T. C. T., J. T. Spółki jawnej w K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

z udziałem zainteresowanych: U.P.G. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., R. B., P. B., H. B., S. C. i K. C.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 stycznia 2016 r.,

skargi kasacyjnej odwołującego Przedsiębiorstwa Usługowego T. C. T., J. T. Spółki jawnej w K.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 9 października 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 9 października 2014 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację odwołującą się (Przedsiębiorstwa Usługowego T. C. T., J. T. Sp.j. z siedzibą w K.) od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 9 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 9 maja 2013 r. oddalił odwołania Przedsiębiorstwa Usługowego T. C. T., J. T. Sp.j. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z 15 oraz 22 czerwca 2012 r. stwierdzających, że zainteresowani pracownicy odwołującej się spółki, to jest R. B., P. B., H. B., S. C.

oraz K. C., w okresach wskazanych w ww. decyzjach, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i chorobowemu jako pracownicy z tytułu umów zlecenia zawartych z U. Sp. z o.o. w K., wykonywanych na rzecz odwołującej się.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w [...], odwołująca się zaskarżyła w całości w stosunku do wszystkich zainteresowanych w odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 23 ust. 1 i art. 26 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych oraz art. 33¹ § 1 k.c. i art. 8 § 1 k.s.h. poprzez ich niezastosowanie, przy jednoczesnym naruszeniu art. 328 § 2 in fine k.p.c., poprzez brak należytego uzasadnienia prawnego wyroku oraz w odniesieniu do wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego możliwości stosowania się do art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej *ustawa systemowa*) w zgodzie z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych dotyczącymi dopuszczalności przetwarzania danych osobowych zleceńbiorców zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych przez podmiot trzeci (w tej sprawie UPG Sp. z o.o.) przez pracodawcę (w tej sprawie odwołująca się spółka) w celu ustalenia czy zachodzą podstawy do zastosowania wobec tych zleceńbiorców art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Jednocześnie odwołująca się zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] w odniesieniu do zainteresowanego S. C. oraz okresów od 1 października 2007 r. do 31 marca 2008 r. w odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 8 ust. 2a ustawy systemowej oraz w odniesieniu do wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej ze względu na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, to jest art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w zakresie odnoszącym się do sytuacji, w których zleceńbiorca zatrudniony w ramach umowy zlecenia przez podmiot trzeci (inny niż pracodawca), w ramach wykonywania takiego zlecenia wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, w części odnoszącej się do wykładni pojęcia korzyści (efektu) uzyskiwanej przez pracodawcę z wykonywania takiego zlecenia przez zleceńbiorcę zatrudnionego przez osobę trzecią. Skarżąca twierdzi, że zachodzi potrzeba jednoznacznej wykładni pojęcia korzyści, jakie musi odnosić pracodawca z pracy zleceńbiorki innego podmiotu, w szczególności: (-) czy

korzyść ta musi wynikać z pracy wykonywanej bezpośrednio na rzecz pracodawcy, pomimo iż stanowi wykonywanie zlecenia; (-) czy też korzyść taka wynika również z samego faktu wykonywania czynności na rzecz zleceniodawcy w czasie wykonywania przez zleceniodawcę i pracodawcę jednego wspólnie realizowanego przedsięwzięcia gospodarczego, w którym czynności wykonuje pracownik/zleceniobiorca; (-) czy do uznania odnoszenia korzyści z pracy zleceniobiorcy przez pracodawcę wymagane jest wyliczenie przez organ bądź sąd, jakie konkretnie korzyści pracodawca odnosi poprzez udział jego pracownika w realizacji takiego wspólnie przedsięwzięcia; oraz (-) jak należy interpretować tę korzyść, w konsekwencji stosować art. 8 ust. 1a ustawy systemowej w przypadku gdy oba podmioty (pracodawca i zleceniobiorca) odnoszą korzyść z wykonywania zlecenia przez zleceniobiorcę/pracownika, zwłaszcza, czy osiągnięcie przez zleceniodawcę korzyści z wykonywania zlecenia wyłącza zastosowanie art. 8 ust. 1a ustawy systemowej, albo czy należy dokonać oceny, który z podmiotów (pracodawca czy zleceniodawca) odnosi bezwzględną korzyść, a który pośrednią, albo który z tych podmiotów odnosi większą korzyść.

Organ rentowy w piśmie zatytułowanym „odpowieź na skargę kasacyjną”, nadanym 24 marca 2015 r., wnioskował o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie od skarżącego kosztów postępowania kasacyjnego według norm prawem przepisanych. Z akt sprawy wynika, że odpis skargi kasacyjnej został doręczony organowi rentowemu 27 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym,

że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy (postanowienie SN z 17 czerwca 2014 r., II UK 43/14, LEX nr 1738487).

Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w zakresie zaskarżenia wyroku w całości w stosunku do wszystkich zainteresowanych, wskazała na występowania w sprawie istotnego zagadnienie prawnego, a dodatkowo w zakresie zaskarżenia wyroku w części dotyczącej S. C. oraz okresów do 1 października 2007 r. do 31 marca 2008 r. – na potrzebę wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości.

Przystępując do oceny występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy wskazać, że twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienia SN z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468 oraz 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego nie spełnia tego warunku. Sformułowany we wniosku problem prawny został rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy w wyroku z 24 września 2015 r., I UK 490/14 (LEX nr 1854103), wydanym w analogicznych okolicznościach faktycznych w sprawie dotyczącej tej samej strony skarżącej. W wyroku tym Sąd Najwyższy stwierdził, po pierwsze, że z art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych wynika, że przetwarzanie danych jest dopuszczalne wtedy, gdy jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą. Po drugie, że użycie w tym przepisie określenia „jeżeli jest to niezbędne” wskazuje, że stosowanie tych przepisów wymaga nie tylko wykazania, że chodzi o realizowanie uprawnienia lub obowiązku wynikającego z przepisów prawa lub prawnie usprawiedliwionego celu, ale także dokonania oceny, czy dla realizacji tego konieczne jest przekazanie danych, mimo że brak jest na to zgody osoby, której

dane dotyczą. Ocena ta wymaga z kolei wyważenia racji i interesów, z jednej strony osoby, której dane dotyczą, mającej objęty ochroną prawną interes, aby jej dane nie były przetwarzane bez jej zgody, a z drugiej strony administratora danych, który ma także objęty ochroną interes prawny, polegający na tym, że ma prawo realizować prawnie usprawiedliwione cele i uprawnienia. Po trzecie, celem, któremu służy przetwarzanie danych osobowych w rozpatrywanej sytuacji, jest dopełnienie przez pracodawcę obowiązku opłacenia składek na fundusze ubezpieczeń społecznych. Po czwarte, prawidłowe wypełnianie przez płatników obowiązków składkowych, wymagające w sytuacji opisanej w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej przetwarzania danych osobowych zleceniobiorców, służy zarówno dobru publicznemu, jak i dobru tej osoby, której dane są przetwarzane, a także leży w żywotnym interesie samego płatnika, który tym samym nie naraża się na dotkliwe konsekwencje niewywiązywania się ze swoich powinności wobec ZUS. W konsekwencji, zdaniem Sądu, nie ma podstaw do nadania wyższej rangi ochronie danych osobowych w postaci przychodu zleceniobiorcy niż interesowi pracodawcy polegającemu na realizacji obowiązku nałożonego na niego jako płatnika składek przepisami ustawy systemowej. W cytowanym wyroku Sąd Najwyższy potwierdził stanowisko wyrażone wcześniej w wyroku z 18 października 2011 r., III UK 22/11 (OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266), a mianowicie, że nie można kwalifikować jako naruszenia konstytucyjnych gwarancji w zakresie ochrony danych osobowych oraz obrazy dóbr osobistych sytuacji zasięgania wiedzy o przychodach pracownika dla realizacji ustawowych obowiązków płatnika składek określonych w przepisach ustawy systemowej.

Uwzględniając powyższe, w ocenie Sądu Najwyższego w obecnym składzie w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Odnosząc się do twierdzenia skarżącej o potrzebie wykładni przepisów budzących poważne, to jest art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w części odnoszącej się do wyjaśnienia pojęcia korzyści (efektu) uzyskiwanej przez pracodawcę z wykonania zlecenia przez zleceniobiorcę zatrudnionego przez osobę trzecią. Zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej za pracownika, w rozumieniu tej ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej,

umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Z treści tego przepisu wynika, że jego zastosowanie nie jest warunkowane wystąpieniem bliżej nieokreślonej korzyści (efektu) uzyskiwanej przez pracodawcę z wykonania zlecenia przez zleceniobiorcę zatrudnionego przez osobę trzecią. Dodatkowo należy zauważyć, że w kwestii podnoszonej przez skarżącą nie występuje rozbieżność w orzecznictwie (por. uchwała SN z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46; wyrok SN z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11). Orzecznictwo Sądu Najwyższego jest również jednolite jeżeli chodzi o rozumienie pojęć „pracownik” w ustawie systemowej, odpowiednio „płatnik składek” pracowników, o których mowa w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej (por. uchwała SN z 2 września 2009 r., II UZP 6/09, wyroki SN z 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824 czy 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727). Uwzględniając zarówno treść art. 8 ust. 2a ustawy systemowej oraz jednolite stanowisko Sądu Najwyższego w kwestii podnoszonej we wniosku, skarżąca nie wykazała poważnych wątpliwości, które przemawiałyby za koniecznością dokonania ponownej wykładni przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.

Odnośnie wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa w postępowaniu kasacyjnym zawartego w piśmie zatytułowanym „odpowiedź na skargę kasacyjną”, z akt sprawy wynika, że pismo to zostało złożone po upływie ustawowego terminu na złożenie odpowiedzi na skargę kasacyjną. Nie stanowi zatem odpowiedzi na skargę, (por. wyroki SN z: 16 maja 2002 r., IV CKN 1071/00, OSNC 2003 nr 9, poz. 120; 14 marca 2003 r., V CKN 1733/00, LEX nr 80249; czy 7 maja 2003 r., IV CKN 113/01, LEX nr 141392). W konsekwencji nie wywołuje skutków w zakresie zawartego w nim wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym (art. 167 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.).

l.n